
Wijziging Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken

*Effecten op
regeldruk, administratieve lasten, nalevingskosten en bestuurlijke lasten*

23824
eindrapport

17 oktober 2023

I Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Wijziging Bepalingsmethode in hoofdlijnen	5
3	Processtappen bepaling milieuprestatie	9
4	Bevindingen.....	11
4.1	A. Instrumenthouders.....	11
4.2	B. Bouwmaterialenindustrie.....	12
4.3	C. Gebouwonwerpers (architecten, constructeurs)	13
4.4	D. LCA-specialisten.....	15
4.5	Andere partijen in de bouw	17
5	Conclusies.....	18
	Bijlagen	19
A	Geraadpleegde organisaties	21

1 Inleiding

aanleiding

De bouwregelgeving bevat sinds 2018 een grenswaarde voor de milieuprestatie voor nieuwe woningen en nieuwe kantoren (groter dan 100 m²). De milieuprestatie wordt uitgedrukt in de Milieuprestatie Gebouwen (MPG), een indicator die aangeeft wat de milieubelasting is van het totaal van de materialen die in een gebouw worden toegepast. Bij elke aanvraag van een omgevingsvergunning voor deze gebouwen is de aanlevering van de berekening van de MPG verplicht.¹

De milieuprestatie (MPG) moet worden berekend met een ook in de bouwregelgeving voorgeschreven rekenmethode: de zogeheten Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken (kortweg Bepalingsmethode). De Bepalingsmethode is een uniforme methode om de milieuprestatie van bouwwerken eenduidig, controleerbaar en reproduceerbaar te berekenen.

De in de bouwregelgeving aangewezen versie van de Bepalingsmethode wijzigt per 1 januari 2025 als gevolg van de herziening die is uitgevoerd voor de onderliggende Europese bepalingmethode (EN15804:A2). De wijziging behelst onder andere de vervanging van 11 milieueffectcategorieën door 19 nieuwe milieueffectcategorieën. De wijziging ziet op de bepalingwijze van de milieueffecten van *producten en materialen* en niet op het Toetsingsprotocol, noch op de Rekenregels voor milieueffecten van gebouwen. De Rekenregels voor de berekening van de milieueffecten van een geheel gebouw blijven ongewijzigd.

Voor publicatie van de regelingen wil het ministerie van BZK inzicht krijgen in de lasten- en regeldrukeffecten die uit de wijzigingen van de Bepalingsmethode voortkomen.

doel onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is het inzichtelijk maken van de regeldrukeffecten en de administratieve lasten, nalevingskosten en bestuurlijke lasten van de wijziging van de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken, inclusief de aanpassing van de weegset.

Deze hoofddoelstelling valt uiteen in de volgende subdoelstellingen:

1. Bepalen van de regeldrukeffecten voor bedrijven en (indien relevant) burgers die voortkomen uit de wijziging van de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken door het uitvoeren van een regeldruktoets.
2. Bepalen van de lasteneffecten voor bedrijven en (indien relevant) burgers die voortkomen uit de wijziging van de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken door het uitvoeren van een lastendruktoets.

aanpak

In het onderzoek is eerst nagegaan waaruit de wijzigingen in de Bepalingsmethode bestaan en is vervolgens via interviews achterhaald wat de invloed daarvan is op de lasten- en regeldruk van partijen in de bouw.

Voor het in kaart brengen van de wijzigingen in de Bepalingsmethode en de gevolgen daarvan voor partijen in de bouwketen hebben we schriftelijke stukken bestudeerd (regelgeving en informatie op de website van de Stichting Nationale MilieuDatabase - NMD) en gesprekken gevoerd met zowel de Stichting NMD als het ministerie van BZK. Het resultaat is neergelegd in een zogenaamd ‘was-wordschema’, waarin de veranderingen per type partij zijn benoemd. De notitie met het was-wordschema is terugggelegd bij zowel het ministerie als de Stichting NMD en naar aanleiding daarvan bijgesteld.

¹ Artikel 5.9 Bouwbesluit 2012. Met ingang van 1 januari 2024: artikel 4.159 Besluit bouwwerken leefomgeving.

Vervolgens hebben we verschillende partijen in de bouwketen geïnterviewd om na te gaan in hoeverre de veranderingen (van ‘was’ naar ‘wordt’) gevolgen hebben voor de administratieve, nalevingskosten en bestuurlijke lasten. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen eenmalige kosten vanwege de overgang naar de nieuwe regels versus blijvende financiële effecten vanwege een veranderde nieuwe situatie. Elke respondent heeft vooraf de notitie met het ‘was-wordtschema’ en de onderwerpenlijst voor het interview ontvangen. De respondenten zijn in overleg met de opdrachtgever en met de Stichting NMD geselecteerd uit typen organisaties waarvan is verondersteld dat zij het meest zullen worden geraakt door wijziging van de Bepalingsmethode. Er zijn zeven interviews gehouden.

Omdat niet was uit te sluiten dat de wijziging ook op andere typen organisaties effect kan hebben, is dat getoetst bij die andere typen organisaties. Dat is gebeurd in interviews door collega-onderzoeksbureau Sira Consulting, dat gelijktijdig onderzoek deed en andere partijen in de bouwketen interviewde. Sira heeft een door Cebeon geformuleerde controlevraag voorgelegd aan respondenten in dat onderzoek.

leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we eerst de essentie van de wijzigingen in de Bepalingsmethode. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 de processtappen (acties van partijen in de bouwketen) om de Bepalingsmethode toe te passen aan de orde. Uit combinatie van beide wordt duidelijk op welke acties de veranderingen kunnen ingrijpen en waar dus kosteneffecten kunnen worden verondersteld. Dit is opgenomen in een zogeheten ‘was-wordtschema’.

In hoofdstuk 4 presenteren we de bevindingen van het onderzoek. De conclusies staan in hoofdstuk 5.

2 Wijziging Bepalingsmethode in hoofdlijnen

database NMD

Voor de toepassing van de Bepalingsmethode wordt door partijen in de bouwketen gebruik gemaakt van informatie die is opgeslagen in de database NMD. De database NMD bevat milieuverklaringen (voorheen ‘productkaart’ genoemd). In een milieuverklaring van een product of materiaal staan de scores op de voorgeschreven milieueffectcategorieën, een indicator die het overall-milieueffect van het product indiceert in de vorm van één getal, de zogenoemde Milieukostenindicator (MKI), gerelateerd aan een bepaalde hoeveelheid en een bepaalde levensduur van het product. Daarnaast is ook andere informatie over het product respectievelijk materiaal opgenomen, zoals de naam, levensduur en functionele eenheid.

Er zijn drie categorieën milieuverklaringen opgenomen in de database NMD:

- Categorie 1: getoetst en merkgebonden. Deze hebben betrekking op een specifiek product en zijn eigendom van de fabrikant van het desbetreffende product. Elke milieuverklaring blijft vijf jaar geldig.
- Categorie 2: getoetst en merkongebonden. Deze zijn gebonden aan een branche of sector en zijn eigendom van de branche. Elke milieuverklaring blijft vijf jaar geldig.
- Categorie 3: ongetoetste, generieke data. Deze zijn eigendom van de Stichting NMD en het actueel houden daarvan valt onder de verantwoordelijkheid van de Stichting NMD.

Voor de aanlevering van milieuverklaringen in categorie 1 zijn de producenten verantwoordelijk. Zij zijn niet wettelijk verplicht voor elk product een milieuverklaring op te (laten) stellen. Categorie-1-milieuverklaringen bevatten de meest exacte gegevens over de milieueffecten. Vanuit de overheid en de Stichting NMD wordt gestimuleerd dat er categorie-1-milieuverklaringen worden aangeleverd. Op dit moment hebben 176 producenten milieuverklaringen in de database NMD laten opnemen.²

Voor toepassing van producten waarvan geen categorie-1-milieuverklaring bestaat, kan gebruik worden gemaakt van categorie-2-milieuverklaringen. Deze worden door brancheorganisaties aangeleverd. Op dit moment hebben 15 brancheorganisaties milieuverklaringen in de database NMD laten opnemen.³

In geval voor een toe te passen product er geen categorie-1-milieuverklaring noch een categorie-2-milieuverklaring is, wordt teruggevallen op de categorie-3-milieuverklaringen. Categorie 3 valt onder verantwoordelijkheid van de Stichting NMD zelf en valt buiten dit onderzoek naar de gevolgen van de wijziging van de Bepalingsmethode voor administratieve en nalevingskosten.

Alle in de database NMD opgenomen milieuverklaringen zijn openbaar. De gedetailleerde milieu-informatie (namelijk scores per milieueffectcategorie) van categorie-1- en categorie-2-milieuverklaringen is echter beperkt toegankelijk omdat dit concurrentiegevoelige informatie bevat.

Het aantal milieuverklaringen in de database NMD is de afgelopen 5 jaar toegenomen, zoals tabel 2.1 laat zien.

² Stand 12-9-2023, opgave Stichting NMD.

³ Stand 12-9-2023, opgave Stichting NMD.

Tabel 2.1: Aantal milieuverklaringen voor B&U en GWW⁴, per categorie per datum. Bron: Stichting NMD

	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	30-6-2023
categorie 1	17	163	189	617	629	844	1.076
categorie 2	159	211	217	904	856	379	444
categorie 3	0	0	0	1.153	1.661	1.835	1.891
Totaal	176	374	406	2.674	3.146	3.058	3.411
Subtotaal cat. 1 en 2	176	374	406	1.521	1.485	1.223	1.520

Tabel 2.1 laat zien dat het aantal milieuverklaringen in de database NMD per 1-1-2021 sterk is gestegen en dat toen ook categorie-3-milieuverklaringen in de database kwamen.

Voor Bepalingsmethode milieuprestatie bouwwerken, die van toepassing is op woningen en kantoren zijn niet alle milieuverklaringen relevant, maar uitsluitend die van producten en materialen ten behoeve van de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U). Van de milieuverklaringen in categorie 1 is 87% relevant en van die in categorie 2 is dat 99%.⁵ Voor het onderzoek geven de aantallen in tabel 2.1 daarom toch een goed beeld.

Vanaf 2020 zijn er ook milieuverklaringen verwijderd uit de database NMD, al dan niet vervangen door nieuw opgestelde milieuverklaringen. Het jaarlijkse aantal nieuwe milieuverklaringen is dus sinds 2020 groter dan het verschil ten opzichte van het voorgaande jaar.

Tabel 2.2: Aantal nieuwe milieuverklaringen voor B&U en GWW (minus verwijderde milieuverklaringen), per categorie, per jaar. Bron: Stichting NMD

	Gedurende 2018	Gedurende 2019	Gedurende 2020	Gedurende 2021	Gedurende 2022	Gedurende 2023*
categorie 1	146	26	428 (0)	213 (-201)	342 (-127)	278 (-46)
categorie 2	52	6	688 (-1)	26 (-74)	59 (-536)	116 (-51)
categorie 3	0	0	1.373 (-220)	583 (-75)	261 (-87)	107 (-51)
Totaal	198	32	2.489 (-221)	822 (-350)	662 (-750)	501 (-148)
Subtotaal cat. 1 en 2	198	32	1.116 (-1)	239 (-275)	401 (-663)	394 (-97)

*) 2023: cijfers voor een half jaar, 1 januari tot en met 30 juni 2023.

Uit tabel 2.2 blijkt dat er een hausse aan nieuwe milieuverklaringen was in 2020. Vanaf 2021 zijn er jaarlijks tussen circa 500 en 800 nieuwe milieuverklaringen toegevoegd, waarvan circa 240 à 400 in de categorieën 1 en 2. Hierbij moet worden opgemerkt dat er vanaf 2021 versnelde vervanging (binnen 5 jaar) is gestimuleerd door middel van een subsidieregeling ('Versnellingsactie'), gericht op versnelde vervanging van in totaal 341 milieuverklaringen, waarvan 240 in categorie 1 categorie 2. De Versnellingsactie eindigde 31 juli 2023 en heeft ertoe geleid dat 80% van de 341 een geactualiseerde dataset A2 heeft of binnenkort krijgt.⁶

wijzigingen Bepalingsmethode

De wijzigingen in de Bepalingsmethode betreft twee veranderingen:

- **Milieu-effectcategorieën:**

De set van 11 milieueffectcategorieën ('set A1') wordt vervangen door een set van 19 milieueffectcategorieën ('set A2').

In vergelijking met de oude set is de nieuwe set ingedeeld met subcategorieën, zijn er categorieën

⁴ B&U: Burgerlijke en utiliteitsbouw. GWW: Grond-, Weg- en Waterbouw.

⁵ Viewer database NMD, geraadpleegd op 12-9-2023, aandeel B&U-milieuverklaringen: categorie 1: 895 / 1.033 (87%); categorie 2: 235 / 238 (99%); categorie 3: 960 / 1.871 (51%). Totaal: 2090 / 3.142 (89%).

⁶ <https://milieudatabase.nl/nl/actueel/nieuws/einde-van-de-versnellingsactie-van-11-naar-19-milieu-impact-categorieen/>

geschrapt en aan toegevoegd: drie categorieën zijn verfijnd naar negen (klimaatverandering, vermes-ting, humane toxiciteit), een categorie en twee subcategorieën zijn geschrapt (fotochemische oxidant-voorming, ecotoxicologische effecten zeewater en terrestrisch) en er zijn vijf nieuwe categorieën (smog-voorming, watergebruik, fijnstofemissie, ioniserende straling en landgebruikgerelateerde impact/bo-demkwaliteit).

- **Weegset:**

Om het milieuprofiel (de optelsom van alle milieueffecten) van een product of materiaal in een 1-puntsscore (de MKI) uit te drukken is er per milieueffectcategorie een weegfactor. De weegfactoren (gezamenlijk aangeduid als ‘weegset’) zijn gebaseerd op een ‘schaduwprijs’ die de maatschappelijke schade van milieuvervuiling indiceert, uitgedrukt in euro’s per hoeveelheid vervuilende stof.

De MKI wordt berekend door de score op elk milieueffect te vermenigvuldigen met de bij het betref-fende milieueffect behorende weegfactor, en de uitkomsten van alle milieueffecten daarna op te tellen. Elk product of materiaal krijgt zo een MKI-score die in 1 getal het milieuprofiel (het integrale milieu-effect) uitdrukt.⁷

De parameters in de huidige weegset zijn op nationaal niveau vastgesteld in Nederland en kennen op dit moment geen formeel-wettelijke basis.

Er komt een nieuwe weegset die wordt afgestemd op de 19 nieuwe categorieën en wel wettelijk wordt aangewezen in de bouwregelgeving. In overleg met de staatssecretaris van IenW is gekozen voor een monetaire weegset met een hogere CO2-prijs dan de huidige weegset.

gevolgen van de wijzigingen Bepalingsmethode

De wijzigingen hebben de volgende gevolgen:

- Er wordt **opnieuw een MKI** van elk product of materiaal waarvan een milieuverklaring in de database NMD is opgenomen, namelijk berekend met behulp van de formule in de nieuwe versie van de Bepalingsmethode waarin de oude weegset wordt vervangen door de nieuwe weegset.
- De wijziging van de weegset kan op het niveau van individuele producten leiden tot wijziging van de **MKI**. Daardoor kan ook de **MPG** van gebouwen waarin de betreffende producten worden toegepast op een – enigszins – andere MPG uitkomen dan volgens de huidige Bepalingsmethode. Het is nog niet bekend in welke mate dit zich zal voordoen. Op dit moment laat het ministerie van BZK de effecten hiervan berekenen;
- Er komt **gedetailleerdere milieueffectinformatie** per product beschikbaar in de database NMD, na-melijk over 19 milieueffecten in plaats van 11.

maatregelen voor soepele overgang

Vanaf 1 januari 2025 moet voor alle producten set A2 zijn ingevoerd, omdat vanaf dat moment alleen nog gerekend kan worden met de nieuwe set.

De geldigheid van een milieuverklaring (milieuprofiel) bedraagt 5 jaar. Om te voorkomen dat er in 2025 nog oude milieuverklaringen (met 11 milieueffectcategorieën) in de database zitten, moet sinds 1 januari 2021 naast de oude (set A1) ook al de nieuwe (set A2) milieueffectcategorieën worden ingevoerd in de database NMD. Voorts is een Versnellingsactie (subsidieregeling voor versnelde herbepaling van het mili-euprofiel, binnen de termijn van 5 jaar) in gang gezet. Het is de bedoeling dat beide maatregelen ertoe leiden dat in de database NMD op 1 januari 2025 voor alle materialen en producten de nieuwe set A2 (19 categorieën) bevat.

⁷ Milieukostenindicator (MKI): Met een levenscyclusanalyse worden de milieueffecten van een materiaal, product of bouwwerk uitgerekend. Deze milieueffecten (samen het milieuprofiel) worden eerst gewogen en daarna geaggregeerd tot één integraal getal: de milieukosten in euro’s. De milieukosten worden ook wel schaduwkosten genoemd. <https://milieudatabase.nl/nl/faq/begrippenlijst/#accordion-item-mki>

partijen in de bouw die worden geraakt door de wijziging van de Bepalingsmethode

Door het ministerie is aangegeven welke partijen in de bouwketen mogelijk gevolgen ondervinden van de wijziging van de Bepalingsmethode voor hun administratieve en nalevingskosten. Daarbij is onderscheid aangebracht tussen partijen waarvoor substantiële gevolgen worden voorzien en partijen die naar verwachting nauwelijks of in het geheel niet worden geraakt door de wijziging.

Partijen waarvoor op voorhand effecten van de wijziging werden verwacht:

- A. Instrumenthouders: de houders van een door de Stichting NMD gevalideerd rekeninstrument (software) voor de berekening van de milieuprestatie van gebouwen.
- B. Bouwmaterialenindustrie: producenten en leveranciers (eigenaren van categorie 1-data) en brancheorganisaties (eigenaren van categorie 2-data) die milieuverklaringen laten opstellen, daartoe informatie aanleveren en eventueel te maken met gewijzigde MKI-scores.
- C. Gebouwontwerpers (architecten, constructeurs): zij zijn gebruikers van de gegevens in de database NMD en krijgen eventueel te maken met gewijzigde MKI-scores en daardoor mogelijk gewijzigde uitkomsten voor de MPG.
- D. Organisaties die levenscyclusanalyses (LCA) voor bouwproducten uitvoeren ten behoeve van milieuverklaringen voor opname in de database NMD en/of waarvan medewerkers LCA-reviews uitvoeren op LCA's van andere bureaus, vóóordat een milieuverklaring daadwerkelijk in de database NMD mag worden ingevoerd. Zij krijgen met de 19 milieueffectcategorieën (en de daarvoor benodigde data) en de nieuwe weegset om de MKI uit te rekenen..

Uit de bovenstaande vier typen partijen zijn informanten geselecteerd voor de interviews.

Verder worden wellicht geraakt door de wijziging van de Bepalingsmethode:

- E. Gemeenten: krijgen te maken met de nieuwe Bepalingsmethode als een omgevingsvergunning (bouw) wordt verleend. Na 1-1-2024 (invoering Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en Omgevingswet) zullen gemeenten substantieel minder bouwvergunningen verlenen.
- F. Aannemers / bouwers.
- G. Opdrachtgevers.
- H. Installateurs: worden mogelijk ook geraakt door deze verandering van de Bepalingsmethode.

Naar verwachting zijn de effecten voor deze partijen in de bouw beperkt.

Aan informanten uit deze vier typen partijen is een door Cebeon opgestelde controlevraag gesteld door collega-onderzoeksbureau Sira Consulting.

3 Processtappen bepaling milieuprestatie

Aanlevering data bouwmaterialen en -producten aan Stichting NMD

1. Van producten ten behoeve van de bouw wordt het milieuprofiel (effect van een product op het milieu) bepaald volgens een wettelijk voorgeschreven methodiek: de levenscyclusanalyse (LCA). Hierbij wordt het milieueffect van een product berekend over de gehele levenscyclus.⁸
De producteigenaar (of leverancier of branche) laat een LCA uitvoeren, waartoe hij een (al dan niet door de Stichting NMD erkend) bureau kan inschakelen.
2. Een LCA-bureau voert de LCA uit.
Wijziging: i.p.v. 11 milieueffecten (set A1) moeten 19 effecten (set A2) in beeld worden gebracht. In de periode 1-1-2021 – 1-1-2025 moeten beide sets worden aangeleverd.
3. Voor de LCA wordt gebruik gemaakt van basisprofielen voor grondstoffen en halffabricaten. Deze basisprofielen moeten voldoen aan de eisen in de Bepalingsmethode.
Wijziging: de eisen zijn in de nieuwe Bepalingsmethode niet altijd gelijk aan die in de oude, bv. bij beton en hout. Voor beton blijkt bijvoorbeeld dat het cementprofiel niet aan de nieuwe Bepalingsmethode voldoet, hetgeen de omzetting ingewikkeld maakt waardoor een overgangperiode moest worden gehanteerd en hierop gebaseerde productkaarten nog niet vanaf 2021 konden voldoen aan de nieuwe set A2.⁹
4. Met behulp van de weegset berekent het LCA-bureau de MKI van het product.
Wijziging: wijziging van de weegset. Deze moet worden verwerkt in de rekenprogramma's en kan leiden tot een gewijzigde MKI-uitkomst. Mogelijk past de producent daarom het product aan.
5. Het LCA-bureau levert een rapportage op met de set milieueffectscores en de berekende MKI (het 'milieuprofiel'). De LCA-rapportage wordt aan de Stichting NMD aangeleverd door het bedrijf/leverancier voor categorie 1-data, en door de brancheorganisatie voor categorie 2-data.
6. Op de LCA-rapportage wordt een review uitgevoerd door een door de Stichting NMD erkende LCA-deskundige.
7. De Stichting NMD maakt een milieuverklaring aan, die wordt toegevoegd aan de database NMD.
Wijziging: op de milieuverklaring staan 19 indicatoren (set A2) i.p.v. 11 indicatoren (set A1). In de periode 1-1-2021 – 1-1-2025 moeten beide sets op de milieuverklaring staan.
8. Elke gevalideerde milieuverklaring heeft een geldigheid van 5 jaar. Dat blijft zo.

Berekening milieuprestatie bouwwerken

9. Instrumenthouders bieden goedgekeurd rekeninstrument aan voor de berekening van de MPG.
Wijziging: de rekenregels voor de MPG wijzigen niet. Wellicht heeft het feit dat de milieuverklaringen (invoerdata voor de rekensoftware) scores op 19 in plaats van 11 milieueffecten bevatten of een (enigszins) gewijzigde MKI-score gevolgen voor de instrumenthouders.
10. Opdrachtgevers en gebouwwontwerpers *kunnen* gebruik maken van de milieuspecifieke informatie op milieuverklaringen bij de tender respectievelijk het ontwerp van gebouwen.
Wijziging: er komt meer milieuspecifieke informatie beschikbaar, namelijk over 19 milieueffecten i.p.v. 11. Wat niet wijzigt, is dat er voor elk product/materiaal een MKI wordt berekend.
11. Gebouwwontwerpers bekijken wat de MPG (op bouwwerkniveau) is door middel van het gebruik van een toegelaten rekeninstrument.
Wijziging: vanwege een eventueel gewijzigde MKI (door de gewijzigde Bepalingsmethode) moeten zij mogelijk het ontwerp aanpassen.

⁸ <https://milieudatabase.nl/nl/milieudata-lca/wat-is-een-levencyclusanalyse-lca/>

⁹ <https://milieudatabase.nl/nl/milieudata-lca/informatie-voor-lca-uitvoerders/milieu-impact-categorieen/>

12. Gebouwwontwerpers leveren de MPG (inclusief berekening) op aan de opdrachtgever, ten behoeve van het voldoen aan de opdracht en ten behoeve van de gemeente voor de omgevingsvergunning.
Wijziging *als gevolg van de Wkb*: voor gebouwen in gevolgklasse 1 gaat de MPG worden opgeleverd ten behoeve van de kwaliteitsborger in plaats van de gemeente.
13. Opdrachtgevers checken of de MPG voldoet aan de tender. Dit wijzigt niet.
14. Gemeenten doen een formele controle of de juiste MPG-berekening is uitgevoerd, maar hoeven niet op detailniveau per milieucategorie te checken.
Wijziging *als gevolg van de Wkb*: voor gebouwen in gevolgklasse 1 zal niet de gemeente maar de kwaliteitsborger deze check doen.

In onderstaand overzicht, het ‘was-wordschema’, wordt per wijziging aangegeven op welke wijze partijen daardoor *kunnen worden* geraakt. Het betreft dus hypothetische effecten van de wijzigingen van de Bepalingsmethode, die vervolgens in interviews zijn getoetst. De hypothetische effecten zijn beschreven voor:

- A. Instrumenthouders;
B. Bouwmaterialenindustrie;
C. Gebouwwontwerpers (architecten, constructeurs);
D. LCA-specialisten.

Was-wordschema: verwachte effecten van de nieuwe Bepalingsmethode

	Wijziging	A. Instrumenthouders	B. Bouwmaterialenindustrie	C. Gebouwwontwerpers (arch, constr.)	D. LCA-specialisten
1	Van 11 naar 19 milieueffectcategorieën	Rekeninstrument aanpassen?	<ul style="list-style-type: none"> Aanleveren meer/andere data t.b.v. LCA? Laten berekenen en aanleveren aan stNMD van uitgebreidere LCA 	Er is uitgebreidere informatie beschikbaar, waardoor meer sturing mogelijk is op materiaalkeuzes vanuit milieuoogpunt.	<ul style="list-style-type: none"> Kennis nemen nieuwe categorieën, meeteenheden. Meer / andere data nodig? Uitgebreidere / gedetailleerdere analyse en rapportage Meer variabelen invoeren voor milieuverklaring in dbNMD
2	Aanpassing weegset, naar 19 categorieën en aanpassing gewichten (schaduwpreizen)	Rekeninstrument aanpassen in 2 ^e instantie?	-	Aangepast rekeninstrument (voor MPG-berekening) gebruiken?	-
3	Wijziging eisen aan basisprofielen	?	?	-	Andere / meer data nodig? Andere acties?
4	Veranderde scores op MKI (gevolg van 1, 2)	-	Eventueel: <ul style="list-style-type: none"> aanpassing product indien MKI hoger uitvalt? gevolg als MKI lager uitvalt? 	Aanpassing materiaalkeuzes?	-
Overgangperiode					
5	Twee sets (set A1 en set A2), tijdelijk 1-1-2021-tot 1-1-2025	Twee rekeninstrumenten naast elkaar operationeel houden? (nl. 2 ^e helft 2024)	Dubbele LCA laten uitvoeren, dubbele set aanleveren aan stNMD	-	Mogelijk (deels) dubbel werk
6	Versnellingsactie 2021-2025 (vervroegd vervangen productkaart)	-	Extra LCA's laten uitvoeren, maar staat subsidie tegenover (kostendekkend voor versnelde afschrijving?)	-	Mogelijk tijdelijk hausse werkzaamheden

4 Bevindingen

Hierna worden de bevindingen gepresenteerd. Deze zijn gebaseerd op documentenstudie en de interviews. De informatie verwachting is op basis van beperkte informatie en dat Van sommige aspecten kunnen partijen zelf ook niet altijd goed de effecten inschatten met betrekking tot eventuele extra inspanningen (kosten) of de mate waarin extra inspanningen nodig zullen zijn (aantallen). Onderstaand wordt per type partij aangegeven wat de op dit moment in te schatten verwachte effecten zijn voor de administratieve lasten, nalevingskosten en bestuurlijke lasten.

4.1 A. Instrumenthouders

Er zijn vier instrumenthouders van rekeninstrumenten voor de MPG van objecten in de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U), waaronder woningen en kantoren vallen.

Het rekeninstrument van een instrumenthouder gebruikt de milieuverklaringen als invoerdata, en daarnaast de projectinformatie van het gebouw (zoals de hoeveelheden van de te gebruiken producten en materialen).

Van de milieuverklaringen worden zowel de scores op de afzonderlijke milieueffectcategorieën als de MKI opgehaald door het rekeninstrument. Het rekeninstrument gebruikt voor de berekening van de MPG hetzij de MKI's van de milieuverklaringen van de toegepaste producten en materialen, hetzij de scores op de milieueffectcategorieën¹⁰, en voegt daar de variabelen 'levensduur' en 'vloeroppervlakte' van het gebouw aan toe. De afzonderlijke milieueffectcategorieën zijn in elk geval invoer voor elke instrumenthouder en worden ook als uitvoer geleverd.

De NMD past de rekenregels aan, zodat deze kunnen worden toegepast op de 19 nieuwe milieueffectcategorieën, inclusief de nieuwe weegfactoren: de Rekenregels versie 1.1 zal worden vervangen door versie 2.0, hetgeen vervanging van de bestaande formules door nieuwe formules behelst. De regels worden een jaar vóór wijziging van de Bepalingsmethode gepubliceerd, zodat instrumenthouders tijd hebben om de software aan te passen

De 19 nieuwe milieucategorieën zijn reeds in 2019 in de Europese norm opgenomen. *Software die daarna is ontwikkeld of geactualiseerd is hier reeds op toegesneden.* In deze recente rekeninstrumenten zijn de nieuwe rekenregels al ingebouwd. Deze bestaande software haalt nu al de scores op de 11 (set A1) én de 19 milieueffecten (set A2) op uit de milieuverklaringen. Alleen de 11 effecten worden nu getoond, omdat alleen hierop scores te zien zijn (de weegset is op deze 11 effecten van set A1 toegepast; de set A2 van 19 milieueffecten laat nullen zien). Door het zetten van een vinkje kan straks set A2 worden getoond.

De wijziging van de Bepalingsmethode vergt derhalve geen aanpassingen van deze rekeninstrumenten. Het ophalen van data uit de database NMD kan met de bestaande software plaatsvinden.

Rekeninstrumenten die van *oudere datum zijn, dienen nog te worden aangepast.* De software dient geschikt te worden gemaakt voor de set A2 met de nieuwe 19 milieueffectcategorieën en de Rekenregels 2.0 moeten worden doorgevoerd. Het gaat dan om eenmalige werkzaamheden zoals het analyseren van de wijzigingen, het aanpassen van de userinterface, de rekenkern, invoer en uitvoer, het verkennen van de effecten (veranderende uitkomsten) en het oplossen van startproblemen met bijvoorbeeld fouten in de database en het

¹⁰ Uit de interviews komt naar voren dat werkwijzen verschillen. In het kader van het onderhavige onderzoek zijn deze vooralsnog gebleken verschillen niet nader onderzocht.

communiceren over de verandering met de eindgebruikers. Ook verwacht men dat het oude en het nieuwe systeem gedurende circa drie jaar naast elkaar operationeel moeten worden gehouden vanwege onder het oude systeem vergunde projecten, waarmee naar verwachting gedurende die periode extra uren zijn gemoeid.

Als extra, eenmalige ureninzet is 760 uur geraamd per rekeninstrument dat nog moet worden aangepast, oftewel circa 45.000 euro¹¹, over de periode vanaf circa halverwege 2024 tot eind 2027.

Er is geen aanschaf van materiaal voor nodig, dus er worden geen extra out-of-pocket-kosten geraamd.

Er worden geen structurele financiële effecten voorzien als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode.

Geconcludeerd kan worden dat de wijziging van de Bepalingsmethode alleen gevolgen heeft voor de administratieve en nalevingskosten van instrumenthouders als het rekeninstrument relatief vroeg is ontwikkeld en bij actualisatieslagen nog geen aanpassing ten behoeve van de set A2 heeft plaatsgevonden.

Per rekeninstrument kunnen in die gevallen de eenmalige administratieve en nalevingskosten worden geraamd op circa 45.000 euro. Het betreft 1 à 3 instrumenthouders, dus 45.000 à 135.000 euro.

Voor instrumenthouders die een rekeninstrument van recentere datum hebben (in elk geval 1 van de 4 instrumenthouders) worden geen eenmalige administratieve en nalevingskosten geraamd.

Er zijn geen structurele effecten voor de administratieve en nalevingskosten.

4.2 B. Bouwmaterialenindustrie

Een producteigenaar of branche die zijn product of materiaal in de database NMD wil onderbrengen, laat hiertoe een levenscyclusanalyse (LCA) uitvoeren door een LCA-specialist. Ten behoeve van de LCA moet de producent (of branche) zelf gegevens over het product aanleveren aan de LCA-specialist. Deze gegevens betreffen zowel de samenstelling van het product als het proces om het product te maken (bijvoorbeeld energieverbruik, waterverbruik, uitstoot). De LCA mondt uit in een LCA-rapportage, met scores op milieueffectcategorieën voor in de milieuverklaring die daarna in de database NMD wordt opgenomen.

Nagegaan is of er voor de LCA-rapportage over 19 milieueffecten (in plaats van over 11) meer of andere gegevens van producenten nodig zijn. Aangegeven is dat de door producenten aan te leveren informatie niet anders zal zijn; voor de bepaling van de nieuwe 19 milieueffecten zijn dezelfde gegevens nodig als voor de huidige 11 milieueffecten. De wijziging van de Bepalingsmethode leidt dus niet tot extra (of minder) kosten van producenten voor de levering van gegevens ten behoeve van de LCA.

Het laten uitvoeren van een LCA-onderzoek is een kostenpost voor de producent. Dit speelt mede een rol in de afweging om al dan niet een milieuprofiel voor de database NMD te laten maken (naast bijvoorbeeld concurrentieoverwegingen). Als de producent wel een milieuverklaring laat maken, dan blijft dit 5 jaar geldig. Deze kostenpost komt dus in principe elke 5 jaar terug. Het *naar voren halen van de investering vanwege de ingangsdatum 1-1-2025 van de gewijzigde van de Bepalingsmethode* brengt daarom *extra eenmalige kosten van vervroegde afschrijving*¹² met zich mee voor nog niet geëxpireerde milieuverklaringen.

¹¹ Intern uurtarief 2020 voor hoogopgeleid personeel volgens het Handboek Meting Regeldrukkosten: 54 euro. Er is gerekend met 60 euro/uur.

¹² Behalve verhoogde afschrijvingskosten kunnen er ook concurrentienadelen zijn voor eigenaren van milieuverklaringen, namelijk als de MKI slechter uitvalt. Dit is aangevoerd als een reden voor het beperkte deel van de 'oude' milieuverklaringen (met alleen set A1) waarvoor een beroep is gedaan op de Versnellingsactie.

Omdat met ingang van 1-1-2021 de milieuverklaringen zowel de oude set A1 als de nieuwe set A2 dienen te bevatten, betreft het de milieuverklaringen uit het jaar 2020. Voor het versneld vervangen van milieuverklaringen was een subsidie van het Rijk beschikbaar (de ‘Versnellingsactie’). Hiervoor hadden eigenaren van 124 milieuverklaringen uit 2020 in principe belangstelling en een groot deel daarvan is met gebruik van deze subsidie geactualiseerd.¹³ Het totaal aantal milieuverklaringen uit 2020 in de database NMD is echter vele malen groter (een instroom van 1.116 categorie-1- en categorie-2-milieuverklaringen; zie tabel 2.2), dus voor de meeste milieuverklaringen is geen subsidie van de Versnellingsactie aangevraagd. Een deel daarvan zal al vóór 1-1-2025 vervallen om andere redenen¹⁴, maar het overige deel moet als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode versneld worden vervangen. Van het aantal vervroegd te vervangen milieuverklaringen en de hoogte van de (gemiddelde) kosten van maximaal 1 jaar versnelde afschrijving kan op basis van beschikbaar gekomen informatie geen inschatting worden gemaakt.¹⁵

De toepassing van de nieuwe weegset op de 19 nieuwe milieueffectcategorieën zal ertoe leiden dat er voor individuele milieuverklaringen enigszins andere MKI-scores uitrollen dan onder de huidige Bepalingsmethode. Nagegaan is of deze (naar verwachting beperkte) afwijkingen aanleiding geven tot extra actie bij de bouwmaterialenindustrie, bijvoorbeeld aanpassing van producten of productieprocessen om weer op de ‘oude’ MKI uit te komen.

Een dergelijk effect wordt niet verwacht, omdat aanpassing van producten voortdurend gebeurt: elke producent is continu bezig (door middel van Research en Development) producten en processen te verbeteren, waarbij in het algemeen een investeringscyclus van 8 à 10 jaar wordt aangehouden (dus langer dan de verversingscyclus van 5 jaar van de database NMD). De verwachting is daarom dat een enigszins gewijzigde MKI vanwege wijziging van de Bepalingsmethode niet zal leiden tot (versnelde) wijziging van producten en dus niet tot extra nalevingskosten.

Geconcludeerd kan worden dat de wijziging van de Bepalingsmethode voor de bouwmaterialenindustrie *eenmalige kosten* met zich meebrengt, voor zover milieuverklaringen voortijdig (binnen 5 jaar) moeten worden vervangen vanwege de invoeringsdatum per 1-1-2025. Dat betreft derhalve milieuverklaringen uit het jaar 2020 die niet om andere redenen eerder worden verwijderd. Van deze eenmalige kosten van versnelde afschrijving kan op basis van beschikbaar gekomen informatie geen inschatting worden gemaakt.¹⁶

Er worden geen structurele extra kosten verwacht voor het laten maken van milieuverklaringen met daarin 19 milieueffectcategorieën.

4.3 C. Gebouwontwerpers (architecten, constructeurs)

architecten

Architecten gebruiken de data in de database NMD en de rekeninstrumenten. Deze vormen de input voor berekeningen, ongeacht de wijze waarop de waarden zijn bepaald. De wijziging van de Bepalingsmethode

¹³ Van de 341 milieuverklaringen die in aanmerking kwamen voor de Versnellingsactie hadden er 240 betrekking op categorie-1- of categorie-2.

¹⁴ Andere redenen voor verwijdering van milieuverklaringen kunnen bijvoorbeeld zijn: bedrijfsoverwegingen van een producent (categorie 1) of het niet meer opportuun zijn van een categorie-2-verklaring omdat het aantal categorie-1-verklaringen (van dezelfde productsoort) is toegenomen.

¹⁵ Bij de koepelorganisatie van de bouwmaterialenindustrie zijn noch de kosten van versnelde afschrijving, noch de mate van kostendekkendheid van de subsidie ‘Versnellingsactie’, bekend. Dit blijft een PM-post.

¹⁶ Ter stimulering van voortijdige vervanging van productkaarten is er een subsidie beschikbaar gesteld door het ministerie die via de Stichting NMD – de zogeheten Versnellingsactie – kon worden aangevraagd.

heeft geen effect op de werkwijze van architecten. Een architect rekent niet zelf met de afzonderlijke milieueffectcategorieën, maar maakt gebruik van de bestaande data (MKI) en met behulp van een bestaand gevalideerd rekeninstrument wordt de MPG van een gebouw berekend. Er zijn hiervoor geen aanpassingen nodig in de werkzaamheden of middelen van architecten.

Als de gewijzigde Bepalingsmethode resulteert in enigszins *afwijkende MKI's* kan dat leiden tot een andere MPG; dat zou weer tot aanpassing van het ontwerp kunnen leiden. In de praktijk zal dat naar verwachting niet het geval zijn als het gaat om marginale afwijkingen van de MKI's. Het ontwerpproces gebeurt namelijk stapsgewijs, met voortdurende aanpassingen en doorrekeningen. In dit iteratieve proces wordt een eventuele marginale wijziging van MKI's regulier meegenomen. Ook bij de huidige Bepalingsmethode kunnen MKI's en de MPG wijzigen gedurende de ontwerperperiode van een gebouw, namelijk als milieuverklaringen zijn herzien, toegevoegd of verwijderd.

Opgemerkt is overigens, dat een aanscherping van de MPG (van 0,8 naar 0,5) wél reden is voor aanpassing van ontwerpen en meer overleg met opdrachtgevers. Dit valt echter buiten de scope van het onderhavige onderzoek.

Het rekeninstrument levert als output ook deelsuitkomsten van milieueffecten, waaronder de CO₂-afdruk, straks in vier subcategorieën. Omdat het klimaatakkoord van Parijs ('Paris-proof') vooral is gebaseerd op verlaging van de CO₂-afdruk, wordt hier door opdrachtgevers naar gevraagd. Voor architecten is het mogelijk (en straks bij specifiekere deelinformatie nog preciezer) hierop te sturen omdat er informatie over uit het rekeninstrument rolt.

Geconcludeerd kan worden dat de wijziging van de Bepalingsmethode voor architecten geen extra eenmalige administratieve of nalevingskosten met zich meebrengt, noch leidt tot een structurele wijziging van de kosten.

constructeurs

Constructeurs ontwerpen en berekenen de draagconstructie van gebouwen en kiest daartoe voldoende sterke materialen voor de draagconstructie. Constructeurs zijn opgeroepen om bij deze keuzes ook bewuster met milieueffecten om te gaan. In dat kader worden bijvoorbeeld varianten doorgerekend op milieueffecten. Hierbij wordt de MKI-score gebruikt, en soms ook apart de CO₂-afdruk (evenals bij de architecten het geval is, om dezelfde redenen).

Voor het spelen met varianten (verschillende constructieve oplossingen) zijn ontwerptabellen ontworpen. Als de MKI van materialen wijzigt, moeten de ontwerptabellen worden aangepast. Dit is een continu proces, omdat milieuverklaringen na 5 jaar moeten worden vervangen, en omdat er milieuverklaringen worden toegevoegd en verwijderd. Een wijziging van de MKI als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode kan in deze reguliere, periodieke herzieningscyclus worden meegenomen en is daardoor geen extra werk.

Constructeurs hebben geen koppeling met de database NMD. De vervanging van data uit de database NMD moeten constructeurs daarom handmatig doen. *Voor de overgang van de oude naar de nieuwe Bepalingsmethode per 1-1-2025 wordt voorzien dat dit extra uren kost.* De modellen van alle onderhanden projecten moeten worden geopend, nieuwe data ingelezen en nieuwe uitkomsten gegenereerd.

Een raming van het aantal projecten dat rond de jaarwisseling onderhanden is, bleek moeilijk te ramen, evenmin van de extra uren per project.

Als de Bepalingsmethode wijzigt, leidt dat niet tot een andere werkwijze voor constructeurs. Er zijn daarom geen structurele effecten voor de administratieve of nalevingskosten voorzien.

Geconcludeerd kan worden dat de wijziging van de Bepalingsmethode voor constructeurs *eenmalige kosten* met zich meebrengt vanwege de aanpassing van lopende projecten door (handmatige) invoer van de gewijzigde NMD-data, maar de hoogte ervan valt moeilijk te ramen, omdat zowel van de kosten per project als van het totaal aantal onderhanden projecten rond de wijzigingsdatum van de Bepalingsmethode niet vielen in te schatten..

Er worden geen structurele effecten voor de administratieve of nalevingskosten voorzien.

4.4 D. LCA-specialisten

De LCA-specialisten (meestal LCA-bureaus, aangesloten bij de Vereniging voor LCA's in de bouw)¹⁷ voeren levenscyclusanalyses uit in opdracht van producenten en branches. Zij *stellen een LCA op* en rapporteren de uitkomsten van de milieueffecten ten behoeve van opname van een milieuverklaring in de database NMD.

Voordat een milieuverklaring in de database NMD wordt opgenomen, dient een *review* te worden uitgevoerd op het onderzoek. Het uitvoeren van reviews gebeurt ook door LCA-specialisten, en wel door specifiek hiertoe aangewezen erkende LCA-reviewers (personen, over het algemeen werkzaam bij een van de LCA-bureaus).¹⁸ De reviewer voert alleen reviews uit op LCA's van andere bureaus dan het bureau waarvoor hij of zij zelf werkt.

uitvoering LCA-onderzoek: opstellen LCA

Voor het onderzoek worden gegevens verzameld en opgevraagd bij de producent. Dat betreft bijvoorbeeld het gebruik van grondstoffen, transport, het energieverbruik, emissies en afval. Het LCA-bureau stuurt hiertoe een vragenlijst naar de producent, die de gegevens invult.

Deze gegevens vormen invoerdata voor de LCA. Voor het wegen en berekenen in de LCA wordt gebruik gemaakt van bestaande software¹⁹, waaraan een database met algemene gegevens (karaktereigenschappen) van stoffen²⁰ is gekoppeld. In de LCA worden met behulp van deze algemene gegevens en de specifieke kenmerken van het betreffende product of materiaal de milieueffecten in beeld gebracht, inmiddels zowel de huidige set A1 van 11 milieueffecten als de nieuwe set A2 van 19 milieueffecten. Om de analyse te kunnen uitvoeren is het nodig bepaalde aannames en keuzes te maken, die expliciet in het LCA-rapport komen en moeten zijn onderbouwd.

De LCA-opsteller stuurt het LCA-rapport naar de Stichting NMD, die er een review op laat uitvoeren volgens een door de Stichting NMD opgesteld Toetsingsprotocol.

Als het LCA-rapport na de review in orde wordt bevonden, wordt een milieuverklaring aangemaakt, waarin de LCA-opsteller de gegevens invoert. Dat betreft de scores op de milieueffecten en andere verplichte informatie, zoals enkele andere milieumaten, de schaling, voor welke sector de milieuverklaring geldt, gegevens van de producent en de MKI.

¹⁷ <https://www.vlca.nl/> Bij de Vereniging voor LCA's in de bouw zijn 15 LCA-bureaus aangesloten (stand augustus 2023).

¹⁸ <https://milieudatabase.nl/nl/milieudata-lca/erkende-lca-deskundigen/> Er zijn 15 erkende LCA-deskundigen die reviews uitvoeren, van wie 13 werkzaam bij een van de LCA-bureaus (stand augustus 2023).

¹⁹ Een algemeen gebruikt programma is SimaPro, ontwikkeld door PRé Sustainability. In dit LCA-softwarepakket zijn de milieuprijzen als weegfactoren opgenomen. <https://ce.nl/method/milieuprijzen/>

²⁰ Het gebruik van deze database, Ecoinvent, is verplicht. <https://ecoinvent.org/> Deze database bevat modellen van materialen en processen.

Van de overgang van 11 naar 19 milieueffecten verwachten LCA-opstellers *geen effect* op administratieve of nalevingskosten, noch eenmalig, noch structureel. De lijst te verzamelen productgegevens verandert er niet door, hetzelfde rekenprogramma en dezelfde database blijven in gebruik. De systematiek blijft hetzelfde.

Ook van de invoering van de nieuwe weegset verwacht men geen effect op de opstelling van LCA's.

Indien door de combinatie van de nieuwe set A2 met 19 milieueffecten en de nieuwe weegset er andere MKI's uitrollen, dan zou dat wellicht extra toelichting aan klanten van de LCA-bureaus (producenten en branches) vergen. Echter, *het is de vraag of dat het geval zal zijn*.

Volgens een respondent passen de gewijzigde MKI-uitkomsten in regulier voorkomende wijzigingen. Er is voortdurend sprake van veranderingen: de LCA-methode is nog niet helemaal uitgekristalliseerd ("het is geen simpele invuloefening") en aan verandering onderhevig, de vulling van de database NMD wijzigt dagelijks. Een nieuwe LCA, na 5 jaar of korter, levert altijd een andere MKI op dan de vorige LCA. De verschillen als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode zullen naar verwachting kleiner zijn dan (vallen weg en opzichte van) verschillen als gevolg van de in tussentijd veranderde LCA-methode van de Stichting NMD. Op grond daarvan is niet te verwachten dat de – vanwege de nieuwe Bepalingsmethode gewijzigde – MKI tot extra uren voor toelichting aan klanten leidt.

Volgens een andere respondent leidt een gewijzigde MKI – per invoeringsdatum van de nieuwe Bepalingsmethode – wél tot extra vragen van eigenaren van bestaande milieuverklaringen. Hij schat in dat er per milieuverklaring een nadere toelichting aan de eigenaar van ongeveer een uur nodig zal zijn. Als dit voor alle actieve milieuverklaringen nodig blijkt, dan betekent dat – bij 1.500 milieuverklaringen in de database NMD (stand 30-6-2023), er hiermee circa 90.000 euro²¹ is gemoeid. We achten het echter niet aannemelijk dat over elke milieuverklaring apart hoeft te worden gecommuniceerd (sommige milieuverklaringen betreffen varianten van eenzelfde type product; niet alle MKI's zullen zodanig wijzigen dat producenten vragen willen stellen). Daarom kan ook worden aangenomen dat met een eigenaar van milieuverklaringen communicatie in een keer over het gehele pakket milieuverklaringen volstaat. Er zijn circa 190 eigenaren van milieuverklaringen (stand september 2023)²². Stel dat deze communicatie over het gehele pakket 2 uur kost²³, dan gaat het om circa 10.000 euro.²⁴

uitvoering review

De uitvoering van een review op een LCA-rapport gebeurt volgens het Toetsingsprotocol van de Stichting NMD. Dit is een checklist die moet worden afgelopen. Het betreft een controle op het gebruik van de juiste data, hoe deze zijn verwerkt, de aannames en de gemaakte keuzes. In een review worden niet de individuele milieueffecten bekeken en er worden niet opnieuw berekeningen uitgevoerd.

Voor het uitvoeren van een review wordt geen effect verwacht van de wijziging van de Bepalingsmethode.

Geconcludeerd kan worden dat de wijziging van de Bepalingsmethode niet leidt tot eenmalige administratieve of nalevingskosten voor het opstellen van LCA's noch voor het uitvoeren van reviews. Dezelfde systematiek, dataverzameling, software en databases blijven in gebruik.

Eventueel – enigszins – andere MKI-uitkomsten in LCA's zijn mogelijk aanleiding tot extra inspanningen. Een ruwe raming, afhankelijk van aannames, is dat het eenmalig gaat om *tussen 0 en circa 10.000 euro*.

²¹ 1.500 uur à 60 euro = 90.000 euro.

²² Op 12-9-2023 waren er 176 eigenaren van categorie-1-milieuverklaringen en 15 eigenaren van categorie-2-milieuverklaringen, volgens opgave Stichting NMD.

²³ Communicatietijd van 2 uur per eigenaar indien over zijn hele pakket milieuverklaringen in één keer wordt gecommuniceerd, is een ruwe inschatting van de onderzoekers.

²⁴ 190 uur à 60 euro = 11.400 euro.

Er worden geen structurele effecten verwacht van de wijziging van de Bepalingsmethode, noch voor de LCA-opstelling, noch voor het uitvoeren van een review.

4.5 Andere partijen in de bouw

Bij andere partijen in de bouw is een algemene controle gedaan of bij hen sprake is van lasten- en regeldruk als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode. Dit is gebeurd door een vraag hiernaar te laten stellen in de interviews voor het gelijktijdig lopende onderzoek naar gevolgen van aanscherping en verbreding van de MPG-norm door Sira Consulting. Bij de volgende typen partijen is de controlevraag gesteld:

- gemeenten;
- kwaliteitsborgers (met het oog op de invoering van de Wkb);
- aannemers / bouwers;
- opdrachtgevers: projectontwikkelaars en woningcorporaties;
- installateurs.²⁵

Alleen bij projectontwikkelaars was er onzekerheid over mogelijke effecten. Om daarover meer duidelijkheid te krijgen heeft Cebeon rechtstreeks contact opgenomen met de betreffende informant, maar dit heeft niet geresulteerd in een signaal dat er een lastendrukeffect zal zijn.

Geconcludeerd kan worden dat *niet wordt verwacht* dat de wijziging van de Bepalingsmethode leidt tot eenmalige administratieve of nalevingskosten voor gemeenten, kwaliteitsborgers, aannemers, opdrachtgevers (projectontwikkelaars, woningcorporaties) of installateurs.

²⁵ Aan de installateursbranche is het Sira niet gelukt de controlevraag voor te leggen voor afronding van het onderhavige onderzoek. Er is echter geen aanleiding om te verwachten dat er een financieel effect is voor deze branche.

5 Conclusies

Er worden *geen structurele* effecten op de regeldruk en administratieve of nalevingskosten voor partijen in de bouw van de wijziging van de Bepalingsmethode verwacht.

Voor enkele typen partijen in de bouw worden *wel eenmalige effecten* op de administratieve of nalevingskosten verwacht. Het betreft:

- Instrumenthouders van een relatief vroeg ontwikkeld rekeninstrument (waarin niet al rekening is gehouden met de nieuwe set A2): eenmalig circa 45.000 euro per instrumenthouder. Het gaat om 1 à 3 van de 4 instrumenthouders, dus circa dus 45.000 à 135.000 euro in totaal.
- Bouwmaterialenindustrie: alleen extra eenmalige kosten voor milieuverklaringen die voortijdig (binnen 5 jaar) moeten worden vervangen in verband met de invoeringsdatum per 1-1-2025 vanwege vervroegde afschrijving. Dat betreft milieuverklaringen uit het jaar 2020, waarvan er momenteel 1.116 in de database NMD zitten. Verwacht kan worden dat, in de normale dynamiek, een deel hiervan al voor 2025 om andere redenen zijn verwijderd of vervangen. Het zal dus om maximaal 1.116 milieuverklaringen gaan, die maximaal 1 jaar vervroegd moeten worden afgeschreven. Van de eenmalige kosten van deze vervroegde afschrijving kan op basis van beschikbaar gekomen informatie geen inschatting worden gemaakt.
- Constructeurs: eenmalige kosten vanwege de aanpassing van *alle* lopende projecten. De gewijzigde NMD-data moeten opnieuw worden ingevoerd per wijzigingsdatum Bepalingsmethode en de doorwerking ervan in beeld gebracht. De hoogte van de extra kosten hiervoor valt moeilijk te ramen.
- LCA-specialisten: voor het opstellen van LCA's worden geen extra administratieve of nalevingskosten verwacht. Evenmin is dat het geval voor het uitvoeren van reviews. Wel kunnen de als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode veranderde MKI-uitkomsten (milieukostenindicator van een product) leiden tot extra communicatie met de opdrachtgever (bouwmaterialenindustrie). Deze kosten zijn geraamd op maximaal circa 10.000 euro.

Voor architecten worden geen extra eenmalige administratieve of nalevingskosten verwacht als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode.

Evenmin zijn er uit de controle bij andere typen partijen in de bouw aanwijzingen naar voren gekomen dat zij extra administratieve of nalevingskosten zullen hebben als gevolg van de wijziging van de Bepalingsmethode. De bevindingen in het onderzoek geven dan ook geen aanleiding tot het doen van aanvullend onderzoek onder deze partijen (gemeenten, kwaliteitsborgers, aannemers, projectontwikkelaars, opdrachtgevers).

Bijlagen

A Geraadpleegde organisaties

Rechtstreekse interviews

Stichting Nationale MilieuDatabase, NMD

Stichting W/E adviseurs (*Instrumenthouder*)

Bimpact (*Instrumenthouder*)

Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus, BNA (*Gebouwontwerpers: architecten*)

VN Constructeurs (*Gebouwontwerpers: constructeurs*)

Nederlandse Vereniging van Toeleverende Bouwmaterialenindustrie, NVTB (*Bouwmaterialenindustrie*)

Agrodome, Advies & Ontwikkeling (*LCA-bureau*)

SGS Intron (*LCA-bureau*)

Controlevraag voorgelegd om te toetsen of er voor hen een lastendrukeffect is van de wijziging van de Bepalingsmethode, gesteld via Sira Consulting

Techniek NL (installateurs)²⁶

Heijmans (namens NEPROM, *projectontwikkelaar*)

VDM Woningen (*aannemer, bouwer*)

woningcorporatie De Alliantie (*opdrachtgever*)

Gemeente Den Haag (namens Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland, VBWTN, *gemeente*)

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (*gemeente*)

Stichting Instrument Aanbieder WKI, SIAW (*kwaliteitsborging bouw*)

²⁶ Er is geen reactie ontvangen voor de afronding van het onderhavige onderzoek.